

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kronl.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Rentna posestva in delavski domi. — Postava glede varstva planinskih pašnikov na Štajerskem. — Ali še lahko shajamo nadalje brez umetnih gnojil. — Delovanje drevesnih paznikov na Srednjem in Gornjem Štajerskem v letu 1906. — Agrarni razgled. — Gospodarske drobtine. — Zborovanje podružnic in krajnih društev. — Iz podružnic in krajnih društev. — Uradno. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Nove knjige. — Oznanila.

Rentna posestva in delavski domi.

Na bolnem telesu avstrijskega gospodarstva poskušajo svojo vedo različni učeni in neučeni zdravniki, „padarji“ in mazači, strici, tete in razni vsevedeži, kakor se to godi pri vsakem, ki je težko bolan. Kakor pri drugem, težkem bolniku, priporoča tudi tukaj vsak svoje zdravilo. To gre tako dolgo naprej, da si bolnik pokvari še tisti del telesa, ki je še ostal zdrav, to je želodec. Na stotine sredstev svetujejo različni ljudje kmetu, s katerimi bi si lahko pomagal: naj ne bo potraten in naj varčno živi, drugi se obrača zoper preveliko število praznikov, ki jih je v enem letu, drugi zopet svetuje, naj spremeni kmet način svojega gospodarjenja in naj se posveti le živinoreji, drugi zopet zahteva, naj se kmetijstvo modernizira s tem, da se uvedejo v rabo boljša orodja, pred vsem pljugi, naj se za setev rabi boljše seme in naj se živina oplemeni z novimi, boljšimi pasmami. Nekteri tožijo o visokih davkih in dokladah, o pomanjkanju in veliki draginji delavskih moči, o pomanjkanju strokovne izobrazbe pri gospodarju in pri gospodinji. Potem pride zopet kedo, ki z mogočnim glasom priporoča starostno in invalidno zavarovanje poslov, češ, potem nam ne bode manjkalo delavskih močij. Lahko bi še marsikak tak „dober“ svet navedli, a naštevaje bi lahko postalo počasi dolgočasno. Kmet pa poslušaj mirno vse te nasvete in samo nezaupljivo in dvomeč maje s svojo glavo. In reči se mora, da ima prav. Ker je zelo bolan, čuti, da mu posamezna sredstva prav nič ne pomagajo, dasi so mogoče za ta ali oni slučaj zelo dobra; ker pa je njegovo telo bolno na različnih krajih in iz različnih vzrokov, mu lahko pomaga samo veliko, temeljito zdravljenje. In tako je tudi v resnici. Kmetijstvu se ne more pomagati s posameznimi, včasih tudi celo malenkostnimi sredstvi. Ta bolezen se da ozdraviti le tedaj, če jo opazuje zdravnik z nekakega višjega stališča, oziroma kratko rečeno: „gospodarski položaj se dá popraviti le s pomočjo velike, korenite agrarne reforme.

Ta reforma pa se more le tedaj izvesti, če se bo kmetom posrečilo, dobiti zastopanje svojih interesov

v lastne roke. Nikdo drugi kakor bivši minister zunanjih del, grof Goluchowski, je rekel v delegaciji, da bo dvajseto stoletje čas boja interesov. Lahko in odkrito priznamo, da je ta izrek popolnoma upravičen in da ni za noben drugi stan tako primeren, kakor ravno za kmeti. Kar pa nam mora pri vsem tem dati misliti, je to, da je naše gospodarstvo pomanjkljivo, da se mora vkljub temu bojevati za svoje interese; torej je naša prva naloga, da popravimo in ozdravimo naše gospodarstvo. To pa se, kakor nam že zdrava pamet kaže, ne more zgoditi od zunaj in na umeten način, ampak naše gospodarstvo mora iskati pomoči samo v sebi. Bolezen, na kateri boleha naše kmetijstvo, je nek pojav, ki je posledica različnih vzrokov. Torej nam prav nič ne koristi, če se obrnemo samo proti pojavu, ne da bi iskali vzroke in jih, če je mogoče, odpravili. Torej je naša prva naloga, da poiščemo vzroke te bolezni, kar se je že zgodilo; naše agrarno delo nam je pokazalo vse te vzroke.

Jednega teh glavnih vzrokov moramo posebno natanko opisati in povdarjati v tem članku, ker se zdi, da ga nismo v našem agrarnem delovnem programu dovolj povdarjali. To je pomnožitev in ohranitev naših kmetijskih nepremičnin in potrebnih delavskih moči. Samo posebi se razume, da bi bilo prvo sredstvo, da to dosežemo, v tem, če bi poskrbeli za to, da bi naša posestva več nesla in se na ta način bolj izplačala; to se dá počasi tudi doseči. Razen tega pa moramo delati tudi na to, da to omogočimo. Ne smemo namreč prezreti, da bo kmet še le tedaj dobil veselje do svoje zemlje, če mu bo postavodajja skrbela za to, če mu bo pomagala in mu stala krepko ob strani, da bo lahko dobil zaupanje do nje in veselje do dela. Dobro namreč vemo, da kmetu nikakor ne zadostuje dejstvo, da dobi vsako leto delo in trud, ki ga ima s posestvom, plačan.

Tako pridemo na vprašanje, na kak način lahko utrdimo gospodarsko posest in na kak način ji lahko preskrbimo dovolj delavskih močij. Doslej so vedno mislili, da zadostuje popolnoma, ako se za delavce in posle uvede starostno in slabostno zavarovanje. Res je, da se mora

v smislu, ki je izražen v tem zavarovanju, še mnogo storiti za socialni blagor delavstva, a ravno tako se mora tudi reči, da ta zahteva ne zadene stvari v jedru in da ne more popolnoma odpraviti gore omenjenega zla. Gledati moramo za sredstvi, ki stoje višje nad temi in ki bodo delavca prišla od etične strani. Tukaj moramo vpoštevati sledeče dejstvo: Čim dalje napreduje v duševnem delu človeštvo in čim huje zahteva boj za existenco, moč in delo vsakega posameznika, tem bolj se pojavlja prikazen, da se ljudem toži po zemlji in da hočejo imeti, četudi le majhen del svoje zemlje. Želja po lastni zemlji in po lastnem domu je v teh razmerah tem bolj umljiva in postavodajalcu ni treba storiti nič drugega, kakor ji ugoditi na primeren, pripraven način. V tem oziru imamo že vzor, ki ga lahko vidimo v Nemčiji. Tam so z ustanavljanjem rentnih posestev in delavskih domov naselili mnogo gospodarskih in industrijskih delavcev. Korist od tega pa imajo ne le naseljenci, ampak tudi država. S to uvedbo se pridobijo za poljedelstvo obširna zemljišča, ki jih dotlej ni nikdo obdeloval; število delavcev in kmetov se pomnoži a ž njim vred se dvigne tudi množina pridelanih snovij. Če pa je več delavcev in več pridelkov, ima tudi država od tega svojo korist. Vsled tega se je tudi zmanjšalo izseljevanje, kar omenimo le mimogrede. Sicer se lahko reče, da se nemške razmere ne krijejo povsodi z našimi a dejstvo se pri nas ne more in ne sme zanikati, da rabimo tudi mi enako postavodajalno akcijo. Le predočimo si številke, ki nam dovolj jasno kažejo, koliko ljudij se leto za letom izseljuje in kako ginevajo tam ljudje, kjer se ustvarijo velika, obširna posestva. Ta prikazen je dala v Galiciji povod posebni postavi; to se bo zgodilo v kratkem tudi v Bukovini. Na Štajerskem so razmere ravno tako žalostne; tudi tukaj je izseljevanje zakrivilo, da so obširna, velika zemljišča popolnoma brez delavcev in brez ljudij. To zlo se mora odpraviti s postavodajo; poleg tega pa se mora s primernimi postavami delati na to, da se bo dvignilo število kmetovalcev in delavcev na višino, ki je primerna našim gospodarskim zahtevam. Za kmete bi bila tukaj rentna posestva,

za delavce pa delavski domi; tako bi se lahko dvignilo število kmetovalcev in delavcev. Ogrska nam je dala v tem oziru vzgled s tem, da je osnovala delavske dome in na tak način oskrbela potrebno število delavcev.

Nikakor ne zanikavamo, da je ravno v tem postavodaja zelo kočljiva in da bo tako delo moralo premagati mnogo zaprek a ravno tako si moramo priznati, da bo agrarna reforma nedostatna in zelo pomanjkljiva, če se ne bo zajedno tudi to vprašanje rešilo. Če zahtevamo v trgovinski politiki na eni strani, varstvo naših domačih pridelkov, je na drugi strani ravno tako naša dolžnost, da poskrbimo za to, da bo razmerje med množino pridelkov in med prirastkom prebivalstva vedno pravilno. Če se ne brigamo za to zahtevo, potem ne smemo protestirati proti onim, ki odrekajo naši agrarni politiki vso upravičenost.

Glavni tajnik Juvan.

Postava glede varstva planinskih pašnikov na Štajerskem.

Deželni zbor je v prvem delu svojega letošnjega zasedanja storil na polju postavodaje zelo lepo delo, za katero zasluži popolno priznanje. To je postava glede varstva planinskih pašnikov.

Da bomo do dobrega spoznali, kako potrebna je bila taka postava, moramo si najprej pogledati malo našo zeleno domovino, posebno pa Zgornje Štajersko. Tam se kaže namreč že leta in leta neka prikazen, ki nam dela nele s stališča našega domačega gospodarstva, ampak tudi s splošnogospodarskega stališča mnogo straha in skrbi. To je dejstvo, da kupujejo ljudje kmetska posestva, jih potem pogozdijo in rabijo za lov. Ker se s tem vedno bolj zmanjšujejo planinske paše, je nevarnost velika, da bode to dejstvo tudi občutno škodovalo razvoju naše živinoreje; zato je bila dolžnost našega deželnega zastopa, da je enkrat za vselej storil konec takemu postopanju.

Kako daleč se je že razširila ta nevarnost, to se najboljšje vidi iz stvarnega poročila, ki se je podalo v agrarnopolitičnem odseku c. kr. kmetijske družbe in iz poročila deželnega kulturnega sveta. Najprej se je obrnil deželni odbor z vprašanjem na različne sodnijske oblasti, koliko kmetskih posestev se je prodalo, oziroma podedovalo tekom dobe od leta 1885.—1894. Pri tem se je pokazalo najbolje, koliko kmetskih posestev je že izginilo. Tako se je prodalo na primer v sodnijskem okrožju Ljubno, ki obsega skoro celo Gornje Štajersko, za lovske namene 91 in za druge 227 posestev. Te podatke so še boljše razlagale številke ljudskega štetja iz let 1880., 1890., 1900. Leta 1880. je bilo v okrožju ljubenske trgovinske komore pri gospodarstvu in logarstvu 17.576 samostojnih posestnikov in 1069 najemnikov. Leta 1890. se je število skrčilo na 11.396 samostojnih posestnikov in 227 najemnikov. To je šlo tako dolgo naprej, da je bilo v letu 1900. že le 10.917 samostojnih posestnikov in 492 najemnikov. Iz 16. zvezka poročil, ki jih podaja deželna statistična komisija (število kmet-

skih posestev, ki so prišla v letih 1903. in 1904. v nekmetško posest), posnemamo še drugo zanimivo dejstvo. V letu 1903. je bilo kupljenih na Gorjem Štajerskem kmetskih posestev v skupni meri 3824 hektarov in leta 1904. celo že 5984 hektarov. Od teh jih je služilo leta 1903. okoli 86·11% za povečanje lovov, za pogozdovanje in zaokroževanje posestev. Leta 1904. je služilo 80·39% vseh pokupljenih posestev samo za to, da so se zvečali lovi.

Menda nam ni treba na dalje razlagati teh žalostnih dejstev, ker nam že navedene številke dovolj jasno kažejo, kako daleč je to zlo že razvilo. Pač pa moramo opozoriti na to, da imajo na Solnograškem ravno take razmere, kar je napotilo solnograško deželno vlado, da je sklenila posebno postavo za varstvo planinskih pašnikov. V prvotnem utemeljevanju te postave beremo sledeče:

„Jedna najbolj sumljivih in za narodnogospodarske in socialne razmere goratih dežel nevarnih prikaznij pri vedno se širečem propadanju kmetskih posestev, je dejstvo, da se v zadnjih desetletjih vedno več planinskih kmetskih posestev proda in na tak način odtegne svojemu pravemu namenu. Iz največjih in najlepših planinskih pašnikov nastanejo lovi, tam se ne pase več živina, ali pa se goni tje le na videz; če pa imajo planše lep in star les, potem padejo navadno v roke lesnim špekulantom, ki jih izrabljajo. V obeh slučajih pa izgubi pašnik lastnosti, ki jih rabi za to, da se na njem lahko uspešno razvije molža. Najprej podivja pašnik, ker se nikdo ne briga zanj, opustoši se in zaraste z grmovjem. Če pa se poseka ves les, potem lahko tam pasemo k večjemu koze in ovce, pašnik sam pa podivja in opustoši počasi, kar lahko opazujemo povsodi v gorovju.“

Na Štajerskem se je s tem vprašanjem najprej pečala agrarnopolitična sekcija kmetijske družbe, ki je po solnograškem vzorec izdelala tudi predlogo za postavo. To predlogo je vposlala deželnemu odboru s prošnjo, da jo naj po ustavnem potu reši. Med tem časom pa so agrarci stavili v deželnem zboru isto predlogo za postavo, ki se je tudi skoro soglasno sprejela. V naslednjem se hočemo nekoliko pečati s to postavo.

Točka 1. te postave določa, da morajo vsi planinski pašniki, ki obstojajo, ko je postala postava pravomočna, ohraniti svoj planšarski obrat in značaj. Če se ti pašniki odtegnejo planšarskemu obratu, ali če se vsaj jeden del pašnika spremeni v kako drugo vrsto zemljišča, je to prepovedano in kaznjivo, če se s tem bodoči obstoj planšarstva stavi v nevarnost ali pa sploh onemogoči.

Kdor se ne briga za to določbo, se po točki 8. lahko kaznuje s kaznijo do 1000 K. Te globe pridejo v planšarski fond, ki ga mora deželni odbor za planšarski fond, ki ga mora deželni odbor za planšarske namene ustanoviti in upravljati.

Druga točka pa določa razne izjeme. Če zahtevajo to narodnogospodarski interesi ali če so kaki drugi nujni slučaji, lahko dovoli planšarska komisija sporazumno s kmetijsko družbo, da se

kak planinski pašnik odtegne planšarskemu obratu. Ta komisija obstoji iz dveh članov članov deželnega odbora in namestnije; predseduje ji deželni namestnik.

Točka 3. določa, da se morajo v onem okraju, kjer so planše, osnovati alpski odbori, ki obstoje (točka 4.) iz zastopnikov onih občin, v katerih leže te planše. Razen točke 2. lahko odloča v prvi instanci vedno politična okrajna oblast, ki pa se mora pred vsakim sklepom posvetovati z alpskim odborom. Ta tudi lahko stavi predloge, ki spadajo pod to postavo, pri politični oblasti. Točka 6. določa voditev alpske knjige, da se vedno vé za vse obstoječe in oskrbovane planinske pašnike. Tudi je v točki 7. poskrbljeno, da se ustanovi alpski inspektorat, ki bo imel glavno nadzorstvo nad planšami in njihovim obratom.

Druge določbe te postave so bolj praktičnega pomena; sicer pa bo glede uvedbe izšla podrobna naredba, ki bo določala vse posameznosti.

To je nakratko povedana glavna vsebina te nove postave. Med tem časom pa je zavzel tudi gospodarski svet stališče k temu vprašanju in izdelal poseben elaborat. Torej še ni izključeno, da se bo ta postava morala še premeniti v jedni ali drugi točki, preden bo predložena cesarju za potrditev. Vendar pa je začetek že storjen in odkrito si želimo, da bi postava lahko začela kmalu plodonosno vplivati.

—r.

Ali še lahko shajamo nadalje brez umetnih gnojil?

Na to vprašanje moramo odločno in brez ovinkov odgovoriti, da „ne“. Sicer imamo še precej gospodarjev, ki se še niso mogli odločiti, da bi pri svojem kmetijstvu rabili umetna gnojila, deloma zato ne ker jim ne zaupajo, ker jih ne poznajo, ali pa tudi zato ne, ker se jim je prvi poskus, ki mogoče ni bil pravilen, ponesrečil, a vse to ni še noben protidokaz proti umetnim gnojilom. Vsako leto se potrosi za milijone, kaj pravimo, milijone, recimo rajši milijarde umetnih gnojil. Res lahko priznamo, da se potrosi marsikaki meterski stot umetnega gnojila brez uspeha. Danes pa smo navezani na to, da moramo skušati dobiti od svojih posestev večje in boljše setve ko dosedaj. Izdatki in stroški, ki jih ima kmet, so sedaj leto za letom večji. Posestvo samo pa se ni zvečalo v isti meri, pač pa mora letos kmet iz ravno tako velikega posestva dobiti dva do trikrat toliko, kolikor je rabil še pred desetimi leti. Umevno je torej, da nam sam hlevski gnoj, s katerim smo prejšnja leta dobro shajali, nikakor ne zadostuje več. Različne rastline zahtevajo različne redilne snovi iz zemlje. Tako vzame srednje velika množica pese zemlji na joho 130 kg kalija, detelja le 45 in pšenica celo samo 20 kg. Taki razločki se najdejo tudi pri fosforjevi kislini in dušiku, to je torej pri treh glavnih redilnih snoveh, ki jih rabi vsaka rastlina. V hlevskem gnoju pa ne dobi rastlina vedno zadostne množice teh redilnih snovi.

S tem da prodajamo žita, mleko, druge gospodarske pridelke, odtegujemo te snovi gospodarstvu, ker ne pridejo več v obliki gnoja v zemljo. Torej moramo skrbeti za to, da jih nadomestimo s čim drugim. Prvo je bilo pač, da so ljudje spoznali, kaj rabi rastlina za uspešno rast, s čim se živi, potem so lahko vedeli, s čim se jo mora krmiti, oziroma gnojiti.

Hlevski gnoj in gnojnica bosta morala ostati tudi zanaprej glavna dela našega gnoja, ker imata vse potrebne snovi in ker zboljšata precej zemljo, kar je posebno za poljedelstvo velike važnosti. Torej se za prihodnje ne bo moglo vedno trditi: hlevski gnoj ali umetni gnoj, ampak hlevski gnoj in umetni gnoj. Ravno z umetnim gnojilom si lahko vsakoletni pridelek zelo zboljšamo, oziroma zvišamo. Če rabimo poleg hlevskega tudi umetni gnoj, lahko ustrezemo zahtevam različnih rastlin in na ta način lahko omogočimo rastlinam, da se kolikor mogoče dobro razvijejo. Rastlinam, ki rabijo mnogo fosforjeve kisline, na primer različnim žitom, moramo dajati fosforjeve kisline v Tomaževi žlindri ali v superfosfatu; navaden hlevski gnoj ima namreč zelo malo fosforjeve kisline. Okopavine (krompir, repa, pesa) rabijo zelo mnogo kalija; ravno tako koruza, seno i. t. d. Tukaj moramo torej dodati k hlevskemu gnoju še kaj nita ali 40 odstotne kalijeve soli. Če bi porabili zelo mnogo hlevskega gnoja, bi dosegli isto, a pri tem bi potratili zelo mnogo drugih redilnih snovi, ki jih te rastline ne porabijo, ki gredo torej v zgubo. Ni pametno od nas, če damo jedne redilne snovi zelo mnogo, druge pa manj, ker s tem ne pomagamo nič. Vsaka redilna snov vpliva namreč drugače; najbolj pametno je torej, če damo od vsake redilne snovi toliko, kolikor je rastlina ravno rabi.

Umetna gnojila so navadno zelo draga. Zato se moramo prej dobro premisliti, ko potrosimo; posvetovati se moramo s kom, ki to stvar razume. Če rabimo umetna gnojila pametno in previdno, se nam bodo stoterno vrnila. Tudi tam, kjer hočemo imeti samo košnjo, ne moremo popolnoma shajati brez umetnih gnojil. Če porabimo 2—3 meterske stote superfosfata in ravno toliko Tomaževe žlindre, lahko dobimo na jedni johi do 20 meterskih stotov več sena, kakor pa brez gnojenja.

Sicer pa ni dobro, če se na travnikih in njivah gnoji vedno z umetnimi gnojili, ravno tako kakor ni dobro, če se gnoji samo z navadnim hlevskim gnojem. Najboljše je, če se daje sedaj ta, sedaj oni gnoj, če torej menjavamo z gnojenjem. Kjer imamo malo domačega gnoja, tam je najboljše, če ga rabimo v prvi vrsti za njive in dodamo rajši umetnega gnojila. Pašniki in travniki pa so zelo hvaležni za umetna gnojila. Pašniki, ki so dajali doslej le trdo travo, bodo že po prvem gnojenju s kajnitom in Tomaževo moko dali več in mehke krme. Odročni in težko dostopni travniki, ki doslej niso bili gnojeni, se bodo ravno pri tem pokazali zelo hvaležni.

Torej proč s predsodki pred umetnimi gnojili; pa tudi pričakovati ni treba, da nas bo edino umetno gnojilo rešilo. Hlevski gnoj moramo shranjevati in lepo oskrbovati; njegovo učinkovanje pa pod-

pirati z umetnimi gnojili. Kmetje, ne pozabite nikdar, da dobite od mnogo (in pravega) gnoja — mnogo krme — mnogo živine — mnogo denarja. Albrecht.

Delovanje drevesnih paznikov na Srednjem in Gornjem Štajerskem v letu 1906.

Počasi se bodo začeli drevesni pazniki uveljavljati. Kakor kaže naslednji izkaz, imajo precej opravka. Res je, da je podpisani opozarjal pri vsakem zborovanju na to pomoč, ki jo je uvedla dežela. Pri tej priliki je navadno tudi predstavil okrajne drevesne paznike na tistih krajih. Torej je popolnoma naravno, da dobivajo drevesni pazniki vedno več dela, tako da ga že ne morejo več zmagovati.

Sledečih, tukaj po imenu navedenih 33 paznikov je izvršilo, kakor potrjuje njihov dnevnik in potrdilo dotičnih občin, v letu 1906. sledeče delo, ki je povedano v dnevih:

Anton Binder v Limbachu, okraj Friedberg, v domačem okraju 107 dni; Franc Putz v Dechantskirchnu, okr. Friedberg, v domačem okraju 123 dni; Franc Schreiner v Tanzeggu, okraj Friedberg, v domačem okraju 179 $\frac{3}{4}$ dni; Franc Danter v Fladnitzu, okr. Feldbach, v domačem okraju 24 $\frac{1}{2}$ dneva; Anton Haberl v Weissenbachu, okr. Feldbach, v domačem okolišu in v okraju Ljubno 119 dni; Valentin Derler v Pöllau, okraj Ptuj, v domačem okolišu in v okraju Ljubno 145 dni; Franc Knapp v Koglu, okraj Weiz, v domačem okolišu in v okraju Ljubno 139 $\frac{1}{2}$ dneva; Ropert König v Arndorfu, okr. Weiz, v domačem okolišu in v okraju Ljubno 224 dni; Franc Haring v Schöneggu, okraj Lipnica, v domačem okraju v okraju Wildon 116 dni; Franc Adam v Innerbergu, okraj Lipnica, v domačem okraju in okrajih Wildon in Graška okolica 213 dni; Franc Gottsgraber v Mavricah, okraj Frohnleiten, v domačem okraju 96 $\frac{3}{4}$ dneva; Franc Kurz v Doblju, okraju Graška okolica, v domačem okraju 119 dni; Matija Mörth v Eiblu, okraj Ivnic, v domačem okraju 137 dni; Franc Niederl v Badenbrunn, okraj Kirchbach, v domačem okraju in v okrajih Graška okolica in Feldbach 101 dni; Franc Miszkas v Pirkhofu, okraj Stainz, v domačem okraju 59 dni; Janez Obenaus pri Sv. Juriju, okraj Wildon, v domačem okraju 29 dni; Jožef Reinisch v Tregistu, okraj Voitsberg, v domačem okraju 104 dni; Janez Smuk v Sulzu, okraj Lonč, v domačem okraju in v okrajih Judenburg, Murau in Graška okolica 149 dni; Jožef Hellersbacher v Gornji Bistrici, okraj Birkfeld, v domačem okraj 151 $\frac{1}{2}$ dneva; Franc Schirnhofner v Hirnsdorfu, okraj Gleisdorf, v domačem okraju 78 dni; Janez Zach v Höflachu, okraj Fehring, v domačem okraju 49 dni; Janez Windiš v Herrenbergu, okraj Fürstenfeld, v domačem okraju 121 dni; Janez Archan v Rohrbachu, okraj Hartberg, v domačem okraju 103 dni; Engelbert Holzer v Vornholzu, okraj Vorau, v domačem okraju 154 dni. Iz leta 1906: Alojz Rossmann v Labillu, okraj Kirchbach, v domačem

okraju 21 dni; Alojz Urdl v Wuttendorfu, okraj Graška okolica, v domačem okraju 38 $\frac{1}{2}$ dneva; Jurij Niewoll na Jasnici, okraj Kindberg, v domačem okraju 15 dni; Jurij Sterr v Donnersbachu, okraj Irdning, v domačem okraju 42 dni; Peter Liebminger v Allersdorfu, okraj Judenburg, v domačem okraju 69 $\frac{1}{2}$ dneva; Matija Fessner v Gröbmingu, okraj Gröbming, v domačem okraju 89 dni; Matija Lehhofer v Kaltbachu, okraj Bruck ob Muri, v domačem okraju 64 $\frac{1}{2}$ dneva; Janez Trieb v Tyrnavu, okraj Frohnleiten, v domačem okraju 5 dni. Skupno so torej delali vsi 3242 dni.

Od teh dni se jih je porabilo 419 $\frac{1}{2}$ za škropljenje dreves; to naj bo dokaz, da so začeli tukajšnji sadjerejci korenito zatirati pegasto bolezen na sadju. Žal, da primanjkuje potrebno število škropilnic. Ravno tako se je gledalo na to, da se zatre zeleni lim na drevesih. Posebna pozornost se je obrnila precepljevanju; drevesni pazniki so dobili zato toliko naročil, da jih bodo težko izvršili še meseca aprila in maja.

Pazniki Aicher, Maurer in Kainz so sedaj pri vojaki; Ernst je prevzel po svojem očetu posestvo. O drugih paznikih še nismo dobili nikakih poročil.

Kakor kaže zgore priobčen izkaz, so izvršili pazniki veliko delo; saj pride na vsakega poprečno z novinci vred na leto 100 dni dela. To število pa se bo še povečalo, ko se bo zvečalo število drevesnih paznikov in ko bodo začeli ljudje temu poslu posvečati več pozornosti.

Naj se torej obrnejo vsi oni sadjerejci, ki hočejo imeti pri oskrbovanju dreves strokovno pomoč, do drevesnih paznikov, ker jim bo njihov svet in njihova dejanska pomoč gotovo v korist.

K. Grössbauer.

Agrarni razgled.

Postava o provenijenci hmelja. — Povzdiga gospodarstva v Dalmaciji. — Napovedovanje vremena. — Zboljšava živinoreje v Dalmaciji. — Prijateljski sestanek agrarcev. — Pogodba z Nemčijo. — Ločitev od Ogrske. — Proti socialnim demokratom in kapitalistični špekulaciji.

Za vse hmeljarje je bil 17. marec tega leta velepomemben dan, ker jim je prinesel cesarjevo potrdilo postave o provenijenci hmelja. Postava stopi v veljavo še pred koncem meseca septembra tega leta. V poljedelskem ministru se delajo pridno že vse predpriprave, da se bo tudi izvedla. Predpisi o njeni izvršitvi se bodo priobčili sočasno s postavo.

Gospodarski povzdigi Dalmacije obrača c. kr. poljedelsko ministru posebno pozornost. Izdelal se je že poseben načrt, po katerem se bo skusilo pogozditi Dalmacijo tekom 10—15 let. Za pogozdovanje in za varstvo novih gozdov se zviša letna državna podpora na 200.000 K. To nas more prav posebno veseliti, ker je bila doslej Dalmacija zelo slab činitelj v našem državnem gospodarstvu. Država je morala namreč za njo vsako leto mnogo več potrošiti, kakor je iz nje dobila. Upamo torej lahko, da se bo sedaj tudi to zboljšalo, dosi le počasi.

Glavni poročevalec našega osrednjega agrarnega zavoda A. R. vitez Hohenblum je razposlal pred kratkim letak,

v katerem opisuje, kaj se je doslej na agrarnem polju storilo in doseglo. V njem beremo sledeče pomembne besede:

Gospodarji in logarji Avstrije, najsi že pripadate tej ali oni narodnosti, tej ali oni politični struji, združite se okoli naše „agrarnne centrale“, da si zopet pridobite dobro uspevajoče gospodarstvo!

V zadevi akcije, ki stremi za tem, da se povzdigne naša domača živinoreja s tem, da se uvede racijonelna paša na državnih in graščinskih pašnikih, je poslalo c. kr. poljedelsko ministrstvo vsem c. kr. logarskim in domenskim ravnateljstvom nove odloke. V teh zahteva, naj se mu predložijo pregledni izkazi o stanju pašnikov in približni proračuni stroškov, ki bi nastali s tem, da bi se počasi izboljšavali planinski pašniki. Ti izkazi in proračuni se morajo predložiti kakor hitro je mogoče, na vsak način pa še predno se bo začela letošnja paša.

Glede brzozavnega naznanila vremenskih napovedeb (prognoz) javlja c. kr. poljedelsko ministrstvo, da se bodo kakor doslej brzozavno naznanjala vremenska napovedovanja.

Ta brzozavna naznanila se bodo priobčevala na vseh telegrafskih postajah, če mogoče zunaj uradnih prostorov in bodo pisana s posebnimi znamenji (šiframi), ki pa si jih lahko vsak s primernim navodilom raztolmači.

Na zahtevo občinskih predstojništev ali večjega števila interesentov, se bodo pošiljali prepisi šifriranih brzozavk dotičnim poštam, ki so zvezane z brzozavnimi uradi a jih same nimajo ali pa se bodo oddale poštanim raznaševalcem.

Onim, ki so naročeni na telefon, se lahko dostavijo šifrirane napovedbe vremena s telefonom, če so to zahtevali vsaj za en mesec naprej in če plačajo pristojbino za posredovanje fonogramov.

Za povzdigo živinoreje v Dalmaciji je dovolila država za leto 1907. sledeče prispevke: za govedorejo 30.000 K, za rejo drobnice 20.000 K, če bo potrebno, se bo ta svota v letu 1908. še zvišala.

Od prijateljskega sestanka agrarcev, ki se je vršil, kakor smo že na kratko poročali, 6. aprila tega leta, še moramo javiti, da je dal čisti dobiček 4000 K, ki se bodo razdelile med one prebivalce v alpskih deželah, ki so trpeli škodo vsled velikih sneženih plazov v letošnji hudi zimi. Splošno moramo poročati, da se je sestanek zelo dobro obnesel.

Agrarna centrala na Dunaju nam je zopet poslala večje število poročil in letakov. Adolf Lill, ki je urednik dunajskega gospodarskega lista, je napisal članek o nepravilnem postopanju Nemčije pri zaračunanju carine za takozvan krmilen ječmen. Na ta način trpi izvoz našega ječmena, ki znaša vsako leto okoli 50 milijonov kron, precejšnjo škodo. R. pl. Hohenblum piše proti zlati vrednosti, o kateri prorokuje, da je bo kmalu konec.

V posebnem letaku razvija svoje stališče glede ogrskega vprašanja in pozivlja vse agrarce in njihove somišljenike, da se brezobzirno zavzamejo za ločitev od Ogrske.

Nekteri letaki se obračajo proti socialnim demokratom, ki hočejo pridobiti kmete za se. S polno pravico lahko imenujemo vsakega kmetovalca, ki dela javno ali prikrito z ali za kakega socialnega demokrata, navadnega izdajavca agrarne stvari.

Gospodarske drobtine.

(Notranjec.)

Niti, ki jih rabimo na vrtu

za povezovanje rastlin, postanejo trpežne, če jih položimo za več ur v laneno olje ter jih pred uporabo posušimo.

Pepel

nima dušika v sebi, vendar je dobro gnojilo, ker ima v sebi fosforove kisline (jelov les) in kalija (bukovina). Posebno detelje se opomorejo po pepelu. Pepel se trosi na sneg.

V kmetijski šoli na Grmu

so s travniško brano in gnojenjem (tudi z umetnimi gnojili) izboljšali najslabše travnike tako, da dobivajo od njih po dve dobri košnji.

Kako rešimo konja iz ognja.

Težko je ob požaru spraviti konje iz hleva, če pred njimi seva ognjeni svit. Izkušnje kažejo, da se osedlan ali okomatan konj da peljati brez težkoč iz ognja. Še lažje peljemo konja iz ognja, če mu ovijemo glavo z mokro vrečo ali odejo, da ne vidi svita.

Karbolinej za sadno drevje.

Izkušen vrtnar poroča o tem v nemškem vrtnarskem listu sledeče: „V jeseni 1905 videl sem delavca, ki je ravno na svojem vrtu mazal s karbolinejem drevesa 4—5 osemletnih, visokodebelnih jablan in hrušek je bilo do vrha namazanih. Hudo mi je postalo, ko vidim to početje in vprašam ga, ali hoče drevesa uničiti s takim ravnanjem. On odgovori, da dela le po priporočilu nekega lista, da poskuša. Jablane so imele raka in prepričan sem bil, da prihodnjega poletja ne bodo ućakale, a prišlo je drugače. Drevesa so vse poletje lepo poganjala, hruške so rodile lepe sadeže in imele do zadnjega lepo, temnozeleno listje. Preiskal sem tudi skorjo, bila je pač še rjava ali črna od karbolineja, a drugače zdrava. Kjer sem z nožem odstranil zgornjo skorjo, zapazil sem spodaj lepo, zeleno. Ta izkušnja je v meni vzbudila zaupanje, da bom tudi sam na svojem drevju poskušal s karbolinejem.“

Apno je poleg fosforja, kalija in dušika najvažnejša hrana za sadno drevo. Na apna bogatih tleh dobe drevesa močna debela in so zdrava. Apno pospešuje dozorevanje sadja; na apnenih tleh ne trpe drevesa toliko škode vsled mraza, kot na tleh kjer primanjkuje apna.

Če semena na vrtu ne vzkale,

je mnogokrat tega kriva trda zemeljska skorja, ktera se napravi vsled polivanja ali dežja. Če nalahko pokrijemo zemljo z žaganjem, šoto, na pol gnilih čreslom ali podobnim, se to prepreči, ker te snovi zemljo napravijo trajno rahlo in vlažno.

Lončki za cvetice,

ki so že rabljeni, naj se pred uporabo očistijo zemlje in mahu, najbolje z ostro krtačo. Nove lonce pred uporabo postavimo v vodo, če tega ne storimo se vlažna zemlja prime lonca, brani pristop zraka in korenine se ne morejo dobro razviti.

Smrad,

ki vhaja iz greznic, vdušimo z zemljo, z gipsom, ali ogljem, ki vsrkavajo smrdljive pline vase in ohranijo gnoj.

20 kron na leto izgubi

pri gnoju ene same dorasle govedi, kdor pusti, da vhaja iz gnoja in gnojnice dušik. Pri nas si pomagamo stem, da primešamo gnoju vsak dan nekaj gipsa. Dober je tudi kajnit. Tudi s zemljo je dobro po njem natrositi.

Kako dolgo je seme dobro.

Znana je pravljica, da je kalilo seme, ki so ga našli v staroegipčanskem grobu. Izkazalo se je, da je ta bosa. Semena iz staroegipčanskih grobov ne kale več, četudi so dobro ohranjena. Če torej tudi semena 3000 let ne ostanejo kaljiva, je vendar res, da ostane seme prav dolgo časa dobro, če leži globoko v zemlji, kjer se toplota in vlaga ne izpreminjata. Evo sijajen dokaz: Prekopali so globoko travnik, tako, da so spodnje plasti prišle na vrh. Na prekopenem svetu so zrastle rastline, ki se nahajajo le v listnatih gozdih, vendar niso pomnili najstarejši ljudje v vasi, da bi bil kedaj tod gozd. Dejstvo je torej, da so semena kalila, ki so bila več kot 100 let v globočini zemlje.

Poskušnja s semenom.

Naštejemo 100 zrn, zavijemo jih v mokro cunjo in jih položimo v plitvo skledo, ktero postavim na gorek kraj (v toplak, na peč, ki ni prevroč). Skledo pokrijemo s stekleno šipo. Vsak dan pomočimo cunjo v gorko vodo, semena pa pregledamo in odstranimo tista, ki že kale. V 8 do 14 dneh se lahko prepričamo, koliko odstotkov semena je kalilo.

Stari, s skorjo obdani koli

so prava gnezda za rastlinske škodljivce, ki se naselijo v varnem zatišji pod skorjo. Kdor ima take kole na vrtu, naj se prepriča o tem in naj jim odlušči skorjo in jo sežge, ali pa naj kole same odstrani z vrta.

Krvava uš

se razširja in preti uničiti sadno drevje popolnoma. Na deblih in vejah nastanejo rane (ljudje pravijo: „drevo ima raka“), posebno na krajih, kjer smo odrezali vejico. Kdor rano z nožem preišče, najde v njej belega črva ali pa tudi krvave uši, ktere spoznamo po beli fini volni, jih obdaja in po rdečem soku, če jih stlačimo. Komur uničuje krvava uš drevje, naj odstrani veje in drevesa, ki imajo mnogo ran in naj jih takoj sežge. Preišče naj debela vseh dreves in stlači črve in uši. Za vničenje uši in jajčec se priporoča mazanje s karbolinejem, da bi pa karbolinej vničil tudi črve, ki so pod skorjo v majhnih rovih, ni verjetno. Najboljše je poiskati pazljivo z nožkom črva in potem rano zamazati z kravjekom in ilovico.

Obrezovanje sadnega drevja.

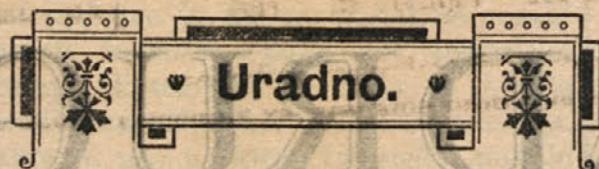
Kdor hoče imeti mnogo sadja, naj iztrebi pregosto stoječe veje tako, da bo imelo solnce povsod pristop. Če sta dve veji preblizu ter je nevarnost, da se drgneta druga ob drugo, odstrani naj se šibkejša. Veje se morajo odrezati tik debla, vejice tik veje iz ktere rastejo, kajti ostanki vej začno gniti in gniloba preide mnogokrat tudi na drevesno deblo. Robovi rane se morajo z ostrim nožem gladko obrezati, rano pa je treba zamazati z voskom. Vsaka preveč v les sileča vejica se odstrani tik debla. Če je takih vejic mnogo, je to znamenje, da drevo napravlja preveč soka. V tem slučaju je treba pustiti več glavnih vej v drevesu, da bodo sok porabile.

Zborovanja podružnic in krajskih društev.

Rogatec-Slatina. (Popravek.) Zborovanje podružnice se vrši na binkoštni pondeljek, dne 20. maja, ob 3. uri popoldne in ne na binkoštno nedeljo, kakor stoji pomotoma v zadnji (9.) številki „Gospodarskega Glasnika“, stran 68., 3. vrsta, čisto od spodaj.

Iz podružnic in krajskih društev.

Pri Sv. Benediktu v Slov. gor. se je vršil dne 5. maja tega leta ustanovni občni zbor kmetijske podružnice. Navzoča sta bila tudi glavni tajnik gosp. Franc Juvan kot zastopnik osrednjega odbora štajerske kmetijske družbe, potovalni učitelj za vino- in sadjerejo gosp. J. Bellé, zastopniki pripravljalnega krožka, oziroma 45 posestnikov. Kot predsednik pripravljalnega krožka otvori gosp. župnik Franc Zmazek zborovanje in pozdravi navzoče; potem povdarja važnost današnjega ustanovnega zborovanja tukajšne kmetijske podružnice. Nato govori potovalni učitelj gosp. Bellé o uspehih, ki jih lahko dosežejo združeni gospodarji v kmetijski družbi, oziroma v njenih podružnicah. Razen pripravljalnega krožka, ki je štel 50 članov, je pristopilo na novo v novo ustanovljeno podružnico še 6 kmetov. V okrožje podružnice so se vzele tudi sledeče občine: 1. Sv. Benedikt v Slov. gor., Drvanja, Ščavnica, Ihova, Trije kralji, Trotkova, Osek, Ročica, Sv. Trojica, Sv. Anton, Negova, Gočova in Biš. Izvolil se je sledeči odbor; predsednik: Franc Zupe, posestnik pri Sv. Benediktu v Slov. gor.; podpredsednik Franc Zmazek, župnik pri Sv. Benediktu v Slov. gor.; tajnik Edvin Blenk, nadučitelj pri Sv. Benediktu v Slov. gor.; odborniki: Nimon Kurbus, posestnik v Drvanji, Franc Fekonja, posestnik v Trotkovi; Tomaž Kralj, posestnik v Ihovi, Franc Kraner, posestnik v Ščavnici, Valentin Lelja, posestnik v Zagajskem vrhu; Franc Krambergar, posestnik v Gočovi. Podružnica je sklenila, da bo prirejela v sosednih farah in občinah potovalna predavanja in pri tem nabirala nove člane. Nazadnje se sklene, da se priredi prihodnje potovalno predavanje pri Sv. Trojici v Slov. gor., na katero bo podružnica povabila gospoda deželnega potovalnega učitelja Martina Jelovška.

Ad št. 15.961
II. 2199**Razglas.**

Občinski in okrajni zastopi, kakor tudi kmetijske podružnice na Štajerskem lahko kakor vsako leto tudi letos naročijo smodnik za streljanje proti toči za znižano ceno pri deželnem odboru štajerskem in sicer:

- a) v zabojih po 25 kg
b) in v sodih (z vrečo) po 112 kg.

Naročilo se mora izvršiti pri štajerskem deželnem odboru in sicer pravočasno, to je dva do tri tedne, predno se smodnik rabi, ker sicer zakasne pošiljatev, ker ne vozijo posebni vagoni za prevažanje smodnika vsak dan.

Pri naročevanju se mora končna železniška postaja, od ktere se misli vzeti smodnik, natanko naznaniti.

Pošiljatev izvrši c. in kr. artilerijski depô od smodnišnice v Kalsdorfu pri Gradcu.

Z zabojem in s pošiljativjo od smodnišnice v Kalsdorfu na železniško postajo v Kalsdorfu pride cena smodnika za zaboj po 25 kg na 20 K 62 v in za sod po 112 kg na 93 K 17 v.

Ta znesek za naročen smodnik se mora vpslati istočasno z naročilom deželnemu odboru štajerskemu.

Nepoškodovane sode in platnene vreče vzame uprava franko Kalsdorf nazaj, a si zaračuni 15% za porabo.

Smodnik, ki se je kupil po znižani ceni za streljanje zoper točo, se ne sme na nobeden drugi način porabiti.

V Gradcu, 11. aprila 1907.

Od štajerskega deželnega odbora.

Stv. 16.139
II. 2242**Razglas**

Dne 1. julija 1907 se začne polleten tečaj na podkovaški šoli v Gradcu. Vrednim in potrebnim, ubožnim podkovačem je namenjenih deset deželnih podpor po 100 K in po možnosti prosto stanovanje v zavodu. Razen tega je na razpolago več štipendij po 100 K, ki so jih podarili razni okrajni zastopi.

Pogoji za sprejem so sledeči:

Starost najmanj 18 let, zdravo in krepko razvito telo, domovinska pravica na Štajerskem, ljudskošolska izobrazba in najmanj 2 letna služba pri kakem konjskem kovaču.

Razen tega se mora vsak udeleženec zavezati s posebno obveznico, da bo pokončanem tečaju vsaj tri leti podkaval konje na Štajerskem, oziroma v okraju, ki mu je naklonil podporo za obiskovanje tečaja.

Prošnje se morajo poslati štajerskemu deželnemu odboru; priložiti se jim mora zgoraj označen reverz (obveznica), krstni in domovinski list, učno pismo, zdravniško in šolsko spričevalo, delavska knjižica, ubožno in npravstveno spričevalo. Prošnja se mora vpslati najpozneje do 31. maja 1907 ravnateljstvu deželne šole za podkovaške v Gradcu.

Taki konjski kovači, ki ne prosijo za štipendijo in mislijo obiskovati ta tečaj, se naj s potrdilom, da so 18 let stari, da so 2 leti že služili kot konjski

kovači, da so z dobrim uspehom zvršili ljudsko šolo in z učnim listom in delavsko knjižico oglase najpozneje v prvih treh dneh kurza pri ravnatelju podkovaške šole.

V Gradcu, 20. aprila 1907.

Od štaj. deželnega odbora.

Ad št. 17.162
II. 2398**Razglas.**

Na štajerski deželni vino- in sadjerejski šoli v Mariboru se razpisuje za šolsko leto 1907/08. t. j. s 15. septembrom 1907 več deželnih prostih mest, ki se bodo oddala.

Prošnjiki, ki prosijo za jedno ali drugo prosto mesto, morajo biti v Štajerskem pristojni in najmanj 16 let stari. Neko- lekovanim prošnjam, ki se naslovijo na štajerski deželni odbor, morajo se priložiti krstni in domovinski list, spričevalo o stavljenih kozah in zdravniško spričevalo, odpustnica iz ljudske šole in ubožno spričevalo. Prosilci morajo prošnje osebno oddati ravnateljstvu deželne vino- in sadjerejske šole v Mariboru najpozneje do 15. julija tega leta.

Oni učenci vinorejske šole, ki imajo deželna prosta mesta, se morajo zavezati s pravno veljavno obveznico, da bodo po končanih šolskih letih in po končani vojaški službi služili v gospodarstvu na Štajerskem vsaj 3 leta ali pa plačali za vsako leto, ki ga tekom tega časa preživijo izven štajerske dežele, po 200 K ravnateljstvu deželne vino- in sadjerejske šole v Mariboru.

Pri rešitvi prošenj se ozira deželni odbor v prvi vrsti na take sinove kmetskih posestnikov, ki se po končanih študijah trajno vrnejo na domače posestvo, kar se mora v prošnji izrecno navesti.

V Gradcu, v aprilu 1907.

Od štajerskega deželnega odbora.

Ad št. 18.248
II. 2459**Razglas.**

Tečaj za drenažo.

Od 3. do vključno 8. junija tega leta se bo vršil pri Sv. Juriju ob juž. žel., okraj Celje, šestdneven tečaj za drenažo.

Za ta tečaj se dobi 15 štipendij po 20 K, da se na ta način omogoči udeležba tudi manj premožnim delavcem.

Ta tečaj ima namen, da vzgoji melioracijske delavce izmed katerih, bi se potem lahko izbrali vzorni delavci za melioracijska dela.

Lastnoročno pisane prošnje se morajo vpslati najpozneje do 24. maja tega leta kulturnotehničnemu oddelku pri štajerskem deželnem odboru v Gradcu, Raubergasse 8.

V prošnji se mora razen starosti in sedanjega bivališča tudi navesti, ali je prosilec dosedaj že sodeloval kedaj pri melioracijskih delih in ali je pripravljen, da vstopi v slučaju porabnosti, kot vzoren delavec pri melioracijskih delih.

Gospodarji in delavci, ki se hočejo tega tečaja udeležiti na lastne stroške, se s tem prosijo, da se prijavijo v pondeljek, 3. junija tega leta ob 8. uri zjutraj v gostilni gospoda Alojza Nendla pri Sv. Juriju ob juž. žel. pri voditelju tečaja.

V Gradcu, 21. aprila 1907.

Od štajerskega deželnega odbora.

ZADRUGA.

**Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Mehlplatz št. 1.**

I.

Mednarodno zvezno zborovanje gospodarskih zadrug na Dunaju leta 1907.

Vsled sklepa mednarodne zveze gospodarskih zadrug se bo vršilo prvo zvezino zborovanje gospodarskih zadrug od 22. do 24. maja 1907 na Dunaju. Ker bo gotovo vsa stvar marsikoga zanimala, prinašamo v naslednjem

Dnevni red mednarodnega zveznega zborovanja.

1. Otvoritev, pozdrav in razlaganje nalog in smotrov mednarodne zveze gospodarskih zadrug. To nalogo ima predsednik.

2. Poročila o razvoju in sedanjem stanju gospodarskega združništva v Nemčiji, Italiji, Avstriji in Švici. To poročilo poda za vsako deželo posebne določene poročevalce.

3. Kaj se naj ukrene, da se osredotoči denarni promet gospodarskih kreditnih in drugih zadrug; kake izkušnje imajo v tej stvari združniki posameznih dežel.

4. Organizacija dobave gospodarskih potrebščin, posebno razmotrivanje vprašanja, ali se dajo na tem polju s posebnimi združnimi podjetji doseči lepši in večji, trajnejši uspehi.

Obravnave mednarodne zveze se bodo začele dne 22. maja ob 10 uri predpoldne, v trgovskem domu, Dunaj, I., Schwarzenbergplatz 16; nadaljevale se bodo 23. oziroma tudi 24. maja in 24. maja se bodo končale s skupnim obedom.

Mednarodno zborovanje zveze gospodarskih zadrug se vrši istočasno ko mednarodni gospodarski kongres. Udeleženci zvezinega zborovanja dobe za 20 K vstopnice za gospodarski kongres; razen tega dobijo vsa poročila in vse druge, tekom kongresa izhajajoče tiskovine brezplačno, se lahko udeležijo kongresovih sej, ekskurzov in drugih prireditev in imajo eventualno tudi znižano vožnjo na železnici. Tudi se lahko dajo vpisati v različne strokove sekcije kongresu in se lahko udeležujejo zborovih posvetovanj. Vstopnica za mednarodno zvezno zborovanje se dobi brezplačno in pooblašča imejtelja, da se sme udeležiti vseh zborovih posvetovanj. Povabilo, da se udeležijo zvezinega zborovanja, bodo razen zadrug in zvez, ki so že pri mednarodni zvezi, dobile tudi gospodarske zveze v državah, ki še niso pri mednarodni zvezi zastopane. Vabila na zvezino zborovanje razpošilja predsednik mednarodne zveze gospodarskih zadrug, glavni zastopnik Haas v Darmstadt, ki razpošilja tudi vstopnice.

II.

Uvedba domačih hranilnic na Nižjem Avstrijskem.*)

Predsedstvo nižje avstrijske osrednje zadružne blagajne je sedaj uvedlo napravo, da dajejo nižjeavstrijska hranilna in posojilna društva za 4 K franko posebne hranilne kasete na dom. Kasete se naročajo po nižjeavstrijski osrednji združni blagajni, ki izplačuje tudi stroške na račun dotičnega društva. Doslej je naročilo okoli 40 društev že okoli 600 takih domačih hranilnic. Vse te hranilnice so zaznamovane s tekočo številko; društvo dobi potrebno število ključev, ki so vsi jednaki in sme pokvarjene kasete vrniti.

Nadalje so dobila društva od nižjeavstrijskega deželnega nadzorstva za združništva sledeče navodilo, ki je datirano z dnem 10. aprila 1907:

Sistem domačih hranilnic je sedaj uveden že pri celi vrsti društev.

Da se vzdrži pri poslovanju z domačimi hranilnicami red, se morajo pisati natančni zapiski o nakupu, izdaji in vračilu domačih hranilnic. Zato se mora narediti seznamek po priloženem vzorcu. Na tem vzorcu se mora vsakokrat, ko se preda hranilec hranilnica, zapisati datum, ime in bivališče hranilca in stran glavne blagajne knjige, na kateri se zabeležujejo dotične vloge.

Ko se naročujejo domače hranilnice, se mora zapisati datum, tekoča številka dnevne blagajne (kolona 1), število naročenih hranilnic in ime tvrdke.

V glavni hranilni knjigi se mora zapisati na viden način (z rdečo tinto) poleg nadpisa konta še „Domača hranilnica št.“

Ta številka se nanaša na tekoče število v evidenčnem seznamu vseh domačih hranilnic. Poleg tega je zelo dobro, če se ista opomba naredi tudi na strankini hranilni knjižici. Na ta način se lahko zabrani, da se ne more vsa hranilna vloga z obrestmi dvigniti, ne da bi se vrnila domača hranilnica, za katero mora še vedno, kakor je znano, ostati vloga 4 K.

V dnevni blagajni knjigi se mora pri vlogah, ki so se vzele iz domače blagajne, zapisati v koloni „Opazka“, „Domača blagajna“. Če prenašamo take postojanke v glavno knjigo B, potem zadostuje, če naredimo pri dotični postojanki poleg teksta vidno znamenje H.

Če kdo vrne domačo blagajno, potem se v glavni knjigi črta opazka „Domača blagajna“ in se pripiše: „Vrnjena dne . . .“

Če se vloga dvigne in hranilec izjavi, da se je domača blagajna izgubila ali da se na kak koli drugi način ne more več vrniti, potem se napiše pridržana gotovina, 4 K kot izdatek. Razen tega se potrdi

*) Iz „Osterr. landw. Genossenschaftspresse, 24. aprila 1907, št. 80.“

prejem 4 K za izgubljeno domačo blagajno št. in se primerno kontira.

Na računu v glavni hranilni knjigi se istotako črta opazka „Domača blagajna“ in se pripiše: „Glej dnevno blagajno knjigo z dne . . . 19. Evidenčna lista se v tem slučaju prav nič ne spreminja.“

Evidenca domačih blagajn je tudi za to potrebna, ker je vrednost nabavljenih kaset postojanka v aktivih bilance, ki se mora izraziti natanko v številkah.

Razloček med kupljenimi in vrnjenimi blagajnami nam kaže zalogo, če smo vso knjigovodstvo redno vršili.

III.

VIII. Mednarodni kongres za gospodarstvo, Dunaj 1907.

V zadnji seji predsednikov skupin je podal predsednik izvrševalnega odbora, knez Karl Auersperg, obširno poročilo o stanju predpriprav za ta kongres. Iz tega poročila povzemamo, da se je doslej priglasilo 1300 oseb. Od teh pride na Avstro-Ogrsko 711, na Nemčijo 132, Francosko 66, Italijo 42 in Rusijo 19. Ostale prijave so došle iz Srbije, Bulgarije, Švedske, Danske, Holandske, Španske, Angleške, Belgije, Grške, Egipta, Amerike, Rumunske in Portugalske.

Dogovorno z merodajnimi činitelji se je določil za zborovanje sledeči vspeored: Dne 20. maja: pozdravni večer v Kur-salonu; 21. maja: slavnostna predstava v dvorni operi; 22. maja: sprejem udeležencev v mestni hiši in banket, ki ga da mesto Dunaj; 23. maja: sprejem pri dvoru; 24. maja: popoldne: izlet na Golovec; 25. maja: sklepni banket; 26. maja: začetek kongresovih ekskurzij na ogledovanje najznamenitejših gospodarskih in logarskih obratov v Avstriji. Natančen program teh poučnih ekskurzov, katerih je veliko število, se bo v kratkem popolnoma določil in razpóslal udeležencem.

Udeležencem kongresa se hoče namreč razen tega, da se lahko udeležujejo vseh zborovanj v različnih strokovnih oddelkih, dati tudi prilika, da si ogledajo vzorne uredbe na polju gospodarstva in logarstva, gospodarske industrije, melioracijstva, preizkuševanja, gospodarskega pouka.

Tekom kongresa se bo vršil „Alpentag“, za katere ga se bodo menda posebno zanimali gospodarji iz alpskih dežel ker se bodo na njem obravnavala vsa vprašanja, ki so v zvezi z živinorejo, planinskimi pašniki, zazidavanjem hudournikov, snežnih plazov i. t. d.

Vstopnica za mednarodni gospodarski kongres stare 20 K. Zato pa dobe udeleženci brezplačno kongresova poročila in vse med zborovanjem kongresa izhajajoče objave kongresa, smejo se udeleževati sej kongresa, ekskurzov in

vseh drugih prireditev ter imajo na železnici pravico do polovične vožnje.

C. kr. železniško ministrstvo je odredilo na prošnjo predsedstva kongresa, da imajo vsi udeleženci na vseh progah c. kr. avstrijskih državnih železnic, razen onih privatnih lokalnih železnic, ki so v državni upravi, za vožnjo na Dunaj od 10. do 24. maja in za vrnitev, ter za ekskurze v času od 22. maja do 9. junija tega leta na razdalji nad 50 km za 50 odstotkov znižano ceno pri vseh vlakih in vseh razredih.

Na prošnjo izvrševalnega komiteja so sedaj dovolile tudi vse avstrijske privotne železnice, da imajo vsi udeleženci pri kongresu za vožnjo tje in nazaj za 50 odstotkov znižano ceno; francoske železnice so jo tudi znižale za 50 odstotkov, italijanske pa za 60.

Dopisi in vprašanja, ki se tičejo katerikoli zadeve pri kongresu, naj se pošiljajo tajniku izvrševalnega odbora, gospodu profesorju Jožefu Häuslerju, Dunaj, I., Schaulflergasse 6.

IV.

Poročila blagovnega oddelka „Zveze gospodarskih zadrug za Štajersko“.

Postopanje pri naročevanju.

Vodstvo blagovnega oddelka prosi ponovno, naj se pišejo pri naročilih pod-

pisati razločno in naj se nikdar ne pozabi navesti bivališče, pošta ali železniška postaja. Potem bi se lažje in hitreje izvršilo naročilo, ker bi bila vprašanja, kakor n. pr.: na katero železniško postajo naj pošljemo blago? nepotrebna.

Nadalje prosimo, naj se pri plačilih označi na položnici ali nakaznici zgora v levem voglu odrezka številka fakture, ker je potem vknjiževanje mnogo lažje.

Posredovanje „Zveze“ pri nakupu deteljčnega in travinega semena.

„Zveza“ prevzema še za naprej naročila za deteljčno in travino seme brez obveznosti za rok dopošiljanja ali izpremenitev cene.

Oves in ajda za seme.

Ovsa nimamo več v zalogi. Črno ajdo pa še pošiljamo, dokler bo kaj zaloge za 21 K za 100 kg z vrečo vred od Gradca plačljivo nam v Gradec.

Žveplena moka.

Zveza je kupila večjo množino pristnega rimskega žvepla, znamka „Solfo Ventilato Trezza“, za zelo ugodno ceno in ga oddaje od svojih skladišč v Celju, Mariboru ob Dravi in Gradcu za najnižje cene.

Žveplo „Solfo Ventilato Trezza“ — ki ga pripravljajo s posebnimi, paten-

tiranimi centrifugalkami — je popolnoma čisto, zelo drobno, ima posebne molekularne lastnosti in vpliva hitreje in uspešneje kakor vsako drugo, je torej najpopolnejše in najizvrstnejše, kar se jih prideluje.

Kakor sploh pristno rimsko žveplo, je „Ventilato Trezza“ mastno in lepivo, tako da ga tudi dalje trajajoči dež ne more sprati s trsov in tako uničiti njegov učinek. Ker je zelo na drobno zmeljeno, pride tudi v najmanjše razpoke na trsu, kjer potem dela proti različnim trsnim boleznim. To žveplo se popolnoma izrabi, dočim imajo druge vrste žveplene moke debelejša zrna, ki ne pridejo v trs, ampak popadajo na tla.

Naročila naj se pošljejo, kakor hitro je mogoče „Zvezi gospodarskih zadrug za Štajersko“, ker bomo poznejša naročila lahko izvrševali le v toliko, kolikor bomo še imeli žveplene moke na razpolago.

Bakrena galica.

Zvezino vodstvo se pogaja glede nakupa večje množice bakrene galice s tovarnami in bo v kratkem odgovorila na različna vprašanja, ki ji dohajajo v tej stvari.

Vabimo p. n. okrajne zastope in občine, kakor tudi cenjene družbine ude, da inserirajo v „Gospodarskem Glasniku“. Cena je nizka. Ako se večkrat inserira in večji inserati, damo primeren popust. Naročila se naj blagovolijo vposlati naravnost družbini pisarni.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ..	50												
Ormož ..	50	850		8		750		9		650		8	
Gradec ..	50												
Ljubno ..	50	850		880		8		890		710			
Maribor ..	50	9		8		850		875		750		8	
Ptuj ...	50	10		875		850		850		750		750	
Inomost ..	50	995		920						893			
Celovec ..	50	925		8				925		733			
Ljubljana ..	50	825		8		775		850		7			
Pešt ..	50												
Solnograd ..	50	905		790		8		870		720			
Dunaj ..	50	841		714 ⁵		753		842		653			
Linc ...	50												

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	9		9		280		240		250		180	
Ormož ..	50	950		11		380		350		250		220	
Gradec ..	50	1050											
Ljubno ..	50					4		350		325		3	
Maribor ..	50	850		10		350				250		230	
Ptuj ...	50	950		9		4		320		340		290	

Graško tržno poročilo.

Sejm s krmo in slamo od 29. aprila do 5. maja 1907. Pripeljalo se je 79 vozov z 697 meterskimi stoti sena in 38 vozov z 312 meterskimi stoti slame; sejm je bil bolje obiskan kakor pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 6.80 do K 8.70, sladko od

K 7.— do K 8.80; ržena slama od K 6.80 do K 7.80; pšenična slama od K 6.60 do K 7.70, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 8. maja 1907. Prignalo se je 290 volov, 130 bikov, 410 krav, 100 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice in — konjev.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Gornje Štajersko, 80 volov, 14 bikov, 56 krav, — telet; Vorarlberško: 8 volov, 22 bikov, 25 krav, — telet; v Nemčijo: 32 volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: 4 volov, 2 bikov, 160 krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, 22 krav, — telet; v Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 80.— do K 88.— (izjemoma K 96.—), poltolsti od K 74.— do K 78.—, suhi od K 66.— do K 72.—; voli za pitanje od K 60.— do K 72.—; klavne krave, tolste od K 60.— do K 72.—, poltolste od K 50.— do K 58.—, suhe od K 38.— do K 48.—; biki od K 62.— do K 82.—; dojne krave do 4. teleta od K 66.— do K 78.—, čez 4. tele od K 58.— do K 66.—, breje od K 54.— do K 66.—; mlada živina od K 64.— do K 74.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet od K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejm klavne živine dne 10. maja 1907. Zaklane živina: 1027 telet, 1872 svinj, 196 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.14 do K 1.20; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.22 do K 1.28; nemške mesne svinje od K 1.24 do K 1.28; nemške pitanske svinje od K 1.14 do K 1.20; ogrske mesne svinje od K 1.14 do K 1.24; ogrske pitanske svinje Ia od K —.— do K —.—; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.14 do K 1.20; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.68 do K —.76; kozlički in jagnjeta od K 6.— do K 7.—.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letni in živinski sejmi.

Dne 25. maja v Fischbachu*, okr. Birkfeld; v Krakauhintermühlen*, okr. Murau; v Ormožu**, v Svetini**, okr. Celje; v Vitanju**, okr. Konjice; v Lučah**, okr. Gornjigrad; v Ivnicah**, v Feldbach**, v Jarenini*, okr. Maribor; v Selnici*, okr. Maribor; pri Sv. Vrbanu**, okr. Ptuj; v Rogatcu**, pri Sv. Filipu v Veračah**, okr. Kozje; v Brežicah (svinjski sejm); v Langu**, okr. Lipnica; Dne 26. maja v Trofajah**, pri Sv. Trojici v Slov. Gor., okr. Sv. Lenart.

Dne 27. maja v Trofajah**, pri Sv. Florijanu**, okr. Lonč; v Schladmingu**, v Marijinem dvoru, okr. Neumarkt; pri Sv. Juriju ob juž. žel.**, okr. Celje.

Dne 28. maja v Ormožu (svinjski sejm). v Radgoni**.

Dne 29. maja v Ptuj (sejm s ščetinarji); v Imenem (sejm s ščetinarji), okr. Kozje; v Gradcu (sejm z rogato živino); na Bregu pri Ptuj (svinjski sejm).

Dne 31. maja v Obdachu*; v Rečici**, okr. Gornjigrad; pri Mali Nedelji*, okr. Ljutomer.

Dne 1. junija v Brežicah (svinjski sejm); pri Sv. Lenartu*, okr. Slovenji Gradec.

Dne 3. junija v Wundschuh**, okr. Graška okolica; v Rušah**, okr. Maribor; v Ormožu*, pri Novi Cerkvi**, okr. Celje; na Tinskem**, okr. Šmarje pri Jelšah; v Jurklostru**, okr. Laško; v Gleisdorfu**, v Celju*.

Dne 4. junija v Voitsbergu*; v Slovenski Bistrici**, v Ormožu (svinjski sejm); v Rogatcu (sejm z veliko živino); v Radgoni*.

Dne 5. junija: v Lembergu**, okr. Šmarje pri Jelšah; v Ptuj (sejm s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejm s ščetinarji), okr. Kozje; v Lučanah (sejm z drobnico), okr. Arvež.

Dne 6. junija v Loki**, okr. Laško; na Bregu pri Ptuj** (tudi svinjski sejm); v Gradcu (sejm z rogato živino in konji).

Nove knjige.

Sadjarstvo na Nemškem. „Sadjereja se ne izplača“, tako odgovorijo navadno vsi oni, ktere skušamo pridobiti, da bi

se poprijeli sadjereje. Dejstvo, da izda Nemčija vsako leto okoli 80 milijonov mark za sadje, ki ga dobiva iz inozemstva, je napotilo marsikoga, da je začel premišljevat, kako bi se moglo doseči, da bi večji del te vsote ostal doma. Marsikdo se je pečal z vprašanjem, kako bi se mogla v Nemčiji povzdigniti sadjereja in sedaj so izšle s tem vprašanja tri knjižice, ki zaslužijo našo pozornost. Ravno kar je izšla tudi monografija Janeza Böttnerja, ki temelji na dolgoletnih izkušnjah. Knjižico lahko prav toplo priporočamo, ker je, kakor sploh vsi Böttnerjevi spisi o sadjarstvu, zelo dobra. Izšla je pri tvrdki Trowitzsch in sin v Frankobrodu ob Odri, obsega 119 strani z 80 slikami in stane mark 1.80, to je 2 K

16 v. Razen tega še lahko priporočamo sledeče brošure o sadjarstvu: W. Wilms: „Der Lehrer als Pionier des deutschen Obstbaues“, založba ista ko zgoraj, cena 30 v. Če se naroči večje število, se dobi primeren popust. V isti zalogi je izšla tudi knjižica: „Das Obstbüchlein“, ki je namenjena starejšim učencem ljudskih šol in stane 36 v. Knjižice so zelo zanimive, poučno pisane, tako da jih lahko priporočamo. O poučnem potovanju štajerskih kmetov v Švico je ravno kar izšla velezanimiva knjižica pod naslovom: „Eine Studienreise steirischer Landwirte in die Schweiz.“ (1906.) Knjižici je dodan članek o združni sirarni pri Sv. Juriju nad Judenburgom. Oboje je spisal štajerski pisatelj Steiner-

Wischenbart. Knjižica stane 1 K 30 v in se dobi pri znanem knjigarju Cieslarju v Gradcu. Zelo zanimivo popisuje pisatelj poučno potovanje, ki ga je naredilo 40 štajerskih kmetov v Švico, opisuje kraje in ljudi, nove naprave na gospodarskem in tehničnem polju in nas uči po švicarskem vzoru sloge in enotnega postopanja v agrarnih vprašanjih. Zelo objektivno sodi slabe in dobre strani načina, kako gospodarijo Švicarji. Zelo zanimiva so tudi poročila švicarskih listov o naših štajerskih kmetih in o utisu, ki so ga napravili. Na koncu knjižice je dodana kratka zgodovina kraja Sv. Jurij nad Judenburgom in ondotne sirarne, v kateri se izdeluje takozvani „Emmentaler“. P. Viktorin Weyrer.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Franc Nechvile

vinorejska orodja, kletarski stroji,
tovarna za kovinske izdelke

Dunaj, V₁ Margarethenstraße 98U

114-5 izdeluje

priznana najboljša peronospora-škropilnica

Patent „Austria“

sistem c. kr. gospodarske družbe na Dunaju.

Nahrtni žveplalniki patent „Vindobona“.

Patent vbrizgalci žvepljenega ogljika „Kober“

s kontrolno pripravo. Drevesne škropilnice

vseh vrst, za vožnjo in nošnjo, za roko in

in vlak, tudi samodelne.

Hitro delujoče

aparate za beljenje, mazanje in desinficiranje,

„Unikum“ za beljenje sadnih dreves z apnom,

za fasade, kleti, hleve i. t. d.

Zahtevajte cenik.

Oznanila v „Gospodarskem Glasniku“
dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Gospode naročevalce
uljudno prosimo, naj se pri kupovanju bla-
govolijo sklicevati na naš list.

Umetna gnojila

vsake vrste pošilja za najcenejše tvor-
niške cene

akcijska družba za kemično industrijo

Dunaj, VI. Köstlergasse 7.

Tvornice za umetna gnojila v Ranners-

dorfu, Sierndorfu, Holešovem, Krakovu,

Gradcu i. t. d. 101-5

Dopisi se naj pošiljajo samo na Dunaj.

Poljske in travniške
brane

zobčastein obroč asti va-

ljarje,

pluge

vseh

vrst, se-

jalnice,

kulti-

vatorje,

trierje, slamoreznice in

vse druge poljedelske

stroje in orodja razpo-

šiljata točno izdelane.

Panz & Sedlaczek

tvornica za stroje in voze, Weiz, Štajersko.

Podružnica: GRADEC, Griesgasse 27. 56-10

Ohne
Mit
FATTINGER'S BLUTFUTTER LUCULLUS

Izreja in debelost

se pri svinjah posebno hitro in s čudovitimi uspehi doseže, če rabimo

Fattingerjev patentiran dodatek k piči

„LUCULLUS“

Največja redilna moč, lahka prebavljivost, neprekosljivi redilni učinki.

Cena za 50 kg 10 K od Dunaja z vrečo vred. — Cenike razpošilja

165-6 brezplačno

Tierfutterfabrik Fattinger & Co., Dunaj — Wieden.

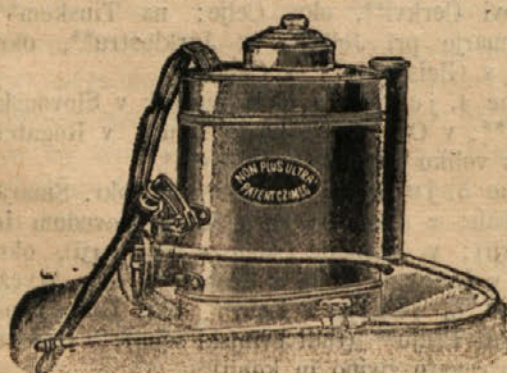
Mariborska mlekarja, družba z o. z. v
Mariboru kupuje vsak čas

neposneto mleko,
smetano, surovo maslo

za najboljše dnevne cene ali tudi na
letni račun. 121 18

„Non plus ultra“ Trsna in drevesna škropilnica

Patent G. Czimeg

Popolnoma iz bakra in
medi, sesalka se lahko s
tem, da odvijemo dva
vijaka, v dveh minutah
vzame narazen, vsak del
se lahko zamenja in vedno
na novo kupi. — Dobi
se pri imejitelju patenta
in izdelovalcu: 152-8

Robertu Gugl GRADEC
Jakominiplatz 20.

Akcijska družba Alfa-Separator

Dunaj, XII. Wienerbergstraße 31.

Zaloge v Pragi in Krakovu.

Model 1906.

Original Alfa-Laval-Separatorji
prekašajo vse.

Izredne izboljšave.

Najbolj primerni, ker so trpežni, ker

se lahko ravna ž njimi in ker posna-

mejo čisto in največ smetane.

Dobre zastopnike iščemo.

Zahtevajte obširen cenik, ki se vam

pošlje zastoj in poštnine prosto.

Prodaja na drobno in skladišče vzorcev: 92-20

Gradec, Annenstrasse 26